

Program og gøre det til et Organ for Kvindesagen, hvilket det siden altid har været.

Sidste Sommer rejste jeg rundt om paa Landet paa en Foredragsrejse for Kvinderetsforeningen her i Reykjavik, som blev oprettet for 2 Aar siden og hvis Formand jeg er. Aldrig havde jeg turdet haabe, at der var saa megen Jordbund for Kvindesagen her i Landet! Og aldrig var det faldet mig ind før, at Kvindebladets Artikler havde gjort saa megen Gavn for Sagen, som jeg nu fandt dem at have gjort.

Nu er der 5 eller egentlig flere Kvinderetsforeninger, hvor der ingen var før, og Interessen derfor er i daglig Stigen. Med hver Post faar Kvinderetsforeningen flere Breve, som alle aande levende Sympathi for vor Sag, saa jeg kan alligevel glæde mig over, at lidt Gavn har jeg dog maaske gjort, skøndt jeg mange Gange har været nær ved at fortvivle over det haabløse Arbejde, som jeg syntes jeg havde for. Men nu begynder det først at lysne for os Kvinder!

Det, som har gjort mig til en Kvinderetskvinde er den store Uret og Forskel som fra Fødselen af vises i Forholdet mellem Piger og Dreng, Mænd og Kvinder. Mine Brødre fik Lov til saa mange Ting, som vi Piger ikke fik. De maatte læse og skrive, naar de ikke havde noget Arbejde udendørs; vi skulde derimod strikke, spinde Uld, karte, lave Mad, holde vore Klæder og deres Klæder i Orden o. s. v. Tjenestepigernes Løn var ikke en Tredjedel af Tjenestekarlenes. Et Utal af Forbud imod forskellige uskyldige Fornøjelser blev der paalagt os Piger, der, hvor Drengene fik Lov at gaa uantastede.

Vi maatte ikke engang løbe paa Skøjter, heller ikke løbe paa Ski nedad Bakker o. s. v. Vi maatte ikke ride os en Tur alene — det var ukvindeligt! Vi maatte blot opvarte Brødrene, røde deres Senge og staa paa Pinde for dem og saa faa Utak til Løn derfor. Jeg stod altid paa Tjenestepigernes Side, naar de var misfornøjede. Jeg forstod, de havde Aarsag nok dertil.

Ja det er mine ældste Brødre først og sidst, der gjorde mig til en Kvinderetskvinde.

Briet Asmundsson.

Fru Briet Asmundsson.

Ovenstaaende Selvschildring af Fru Briet Asmundsson, har sin store Interesse for os, da Danmark og Island i mange Tider har været knyttede sammen. Dybt interesseret mødte Fru Briet Asmundsson til vor Kvindekongres 1906. Men ligesom Canada har sin selvstændige Forbindelse med Alliancen og ikke har den gennem England, saaledes vil Island forhaabentlig i en nær Fremtid ogsaa faa sin direkte Forbindelse med Alliancen, ved hvis Møder det hidtil kun har været Gæst. Det er ikke Fru Asmundssons Skyld, hvis dette ikke skér. Hun har taget den højt priste Organisation i Sverrig til Mønster. I Sommeren 1908, da Alliancen holdt sin Kongres i Amsterdam, ventede vi Alle paa Fru Asmundsson, men hun udeblev, tiltrods for hendes udtalte Ønske om at komme. Først langt om længe hørte vi, at medens vi var samlede i Amsterdam sad hun paa Hesteryg

og red fra By til By paa Island for at danne Kvindestemmeretsforeninger, der kunde knyttes sammen med den af hende dannede Kvinderetsforening i Reykjavik i et Nationalt Forbund og som saadant med Ære meldes ind i Alliancen. Der er nu dannet 6 Foreninger og man er i Juni 1909 kommet til et vist Resultat.

Vi behøver vel næppe erindre vore Læsere om, at de islandske Kvinder længe før de danske fik kommunal Stemmeret. Denne blev udvidet i 1908 til ogsaa at indbefatte Valgbarhed og 23 Dage derefter sad alt 4 Kvinder i Reykjaviks Byraad, der har 15 Medlemmer. Det var altsammen takket være Fru Briet Asmundssons ihærdige Førerskab. Hun er ikke for intet udrunden fra en af de gamle islandske Slægter, der er saa kendte for deres store Viljestyrke.

Vi citerer nu Fru Asmundssons Brev skreven til os i Marts dette Aar (1909):

»Kvindebevægelsen synes at vokse hos os for hver Maaned der gaar. Medlemsantallet i vore Kvinderetsforeninger er nu gaaet op til 400. Næsten ved alle politiske Møder i Efteraaret og Vinteren er der fremkommet Krav om lige Ret mellem Kvinder og Mænd i alle Sager, men især med Hensyn til politisk og kommunal Stemmeret samt til Kvindernes Uddannelse i alle højere Skoler. Samme Ret til Besættelse af alle Embeder og offentlige Stillinger for Kvinder som for Mænd er ogsaa forlangt.«

»Forslag om almindelig kommunal Stemmeret baade for Mænd og Kvinder er indgivet til Althinget af en af vore Kvinderetsforeninger,« siger Fru Asmundsson videre, og dette er støttet af Hr. Skule Thoroddson. Vi arbejder alle herfor og haaber Forslaget gaar igennem, thi det lader næsten til, at ingen har noget imod, at Kvinderne i denne Sag skal nyde fuld Ligeberettigelse med Mændene.«

»Hvad derimod vor politiske Stemmeret angaaer, kan jeg ikke se særlig forhaabningsfuld paa dens Fremgang i dette Øjeblik. Regeringen — Ministeriet Hafstein — har fremlagt et Forfatningsforslag for Althinget. I dette vil han give alle Mænd Stemmeret med fyldte 25 Aar og Valgbarhed efter fyldte 30 Aar. Men Kvinderne skal vente her ligesom andre Steder. I Forslaget siges, at Kvinderne vil kunne faa politiske Rettigheder ved en almindelig Lov uden nogen Forfatningsændring. Ja — man har sagt mig, at Ministeren i sin Indledningstale for Forfatningsændringen antydede, at Kvinderne ikke var modne til saa ansvarsfulde Rettigheder, og at han antog det vilde være hensigtsmæssigt, om de fik disse efterhaanden. Til en Begyndelse kunde de f. Ex. faa disse Rettigheder ved en højere Aldersgrændse end Mændene, nemlig ved 40 Aars Alderen!« — — —

»Dette var mig en stor Skuffelse, thi jeg havde altid anset Minister Hafstein for en af vore mest trofaste Talsmænd, naar det gjaldt!«

»Men alligevel er Udsigterne slet ikke saa daarlige endda for os, thi Førerne for det nuværende Flertal i Althinget er alle vore Venner, især Skule Thoroddson og Redaktør Bjørn Janson, som af Partiet er bleven udpeget som vordende Minister. Han traadte nu op imod Minister Hafstein og hævdede, at

han holdt paa Ligeberettigelse mellem Mænd og Kvinder og havde aldrig i sit Liv tvivlet paa, at dette var det ene retfærdige. Derfor vilde han, at der i Forfatningen skulde staa: »alle, baade Mænd og Kvinder«. Da han er Partiets Leder og vor mest ansete Politiker og forhaabentlig den, som Kongen vælger til Minister, saa troer jeg, at vi har lyse Udsigter.«

»Under de nuværende Althingsforhandlinger gaar det sikkert ikke fremad, da Forfatningsrevisionen sandsynligvis vil strande paa den store, islandsk-danske Komités Udkast, som næppe kommer til at gaa igennem i Althinget i sin nuværende Skikkelse. Og da Forfatningsrevisionen beror paa dette Udkasts Vedtagelse, saa er den forud dømt.«

»Men Forfatningsrevisionen maa tages under Behandling i den allernærmeste Fremtid; thi foruden den almindelige politiske Valgret er der mange andre omfattende Forandringer, som man ønsker gennemførte snarest muligt. Jeg ser derfor Fremtiden imøde med trygt Haab og glæder mig i den Tanke, at jeg skal opleve at se Kvinderne som frie Borgere i et frit Samfund.«

»Den 10. Februar holdt Kvinderetsforeningen et stort Demonstrationsmøde her i Reykjavik og havde i den Anledning faaet 4 af de andre største Foreninger med sig til at staa i Spidsen for Indbydelserne til Mødet. Jeg indledede Mødet og efter mig talte flere Kvinder. Vi gav derpaa Ordet baade til Althingsmændene og til andre Mænd, men det var helt forgæves.«

»Vi bad dem nu indtrængende om dog idetmindste ærligt at sige os deres Grunde imod, at Kvinderne fik den politiske Stemmeret. Tilsidst talte tre af dem nogle faa Ord. De to var os venligt sindede, men den tredje raadede os til: »at være meget stilfærdige og meget rolige, thi saa gik alting bedst!« Han udtalte, at han aldrig havde tænkt paa Sagen, men nu skulde han nok begynde at sætte sig ind i den. Dette var den 10. Februar, men den 19. Marts var han ikke kommen et Skridt videre men vidste lige saa lidt, om det vilde være til Gavn eller Skade, om Kvinderne nu holdt op med deres »Storværk« at føde og opdrage Børn og i Stedet kastede sig ud i Politiken.«

»De stakkels Mænd maa formodentlig — efter denne Udtalelse — ogsaa helt forandre deres oprindelige Naturel for Stemmerettens Skyld!«

»Vort Lokale kunde ikke rumme alle Tilhørerne, skøndt det var det største i Reykjavik.«

»Der blev vedtaget de af mig foreslaaede Resolutioner:

1) At Kvinder skulde have politisk Stemmeret og Valgbarhed paa samme Vilkaar som Mænd.

2) At i dette Althing skulde en Lov om Kvinders kommunale Stemmeret paa samme Vilkaar som Mænds tages under Behandling og vedtages.

3) At Kvinder skal faa samme Rettigheder som Mænd til alle offentlige Skoler, Embeder og Stillinger og nyde samme Understøttelse under Skoletiden — — —

»Det var morsomt at se alle de mange